

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Ludovici Schönleben, Carnioli Labacensis, SS.
Theologiae Doctoris, Protonotarij Apostolici,
Archi-Diaconi Carnioliae Inferioris. Horae Subsecivae
Dominicales. Sive Discursus Sacri De Tempore ...**

Cum quadruplici Indice I. Discursuum. II. Locorum Sacrae Scripturae. III.
Rerum & Verborum. IV. Historiarum & Mythologiarum

Pars Aestiva Et Autumnalis A Pentecoste Usque Ad Adventum. - Annexis
aliquot Panegyricis Academicis.

Schönleben, Johann Ludwig

Salisburgi, 1676

I. Panegyricus Magnæ Matri Virgini sine macula originali Conceptæ. fol
424. Append.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47093](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47093)

MAGNÆ MATRI
VIRGINI

Sine Macula Originali Concepta
PANEGRICUS

SCRIPTUS

FERDINDO TERTIO
AUGUSTO

Pio Justo, Mariano

Immaculatæ Conceptionis Jurato Pro-
pugnatori & piè Conjuratis in eandem Pieta-
tem Academicis Aufriaco-Viennensibus.
Anno 1649.

MARIÆ Concepta sine macula, plene
gratiâ publico voto Angelicum
AVE diximus, FERDINANDE
CÆSAR, MAGNIFICE D. RE-
CTOR. PROCERES ACADEMICI.
A cuius enim potius nomine oratio-
nem hanc vel Panegyricam vel Eucharisticam tam
sacro die, tam frequenti in confessu vestro, tam no-
bili exemplo, conspirantibus in eandem sententi-
am Academicis auspicemur; quàm ab eo, quo nul-
lum gratius post DEUM vestris auribus, nullum
salutarius animis accidere potuit, imò debuit: aut
cuius jucunda salutatione celebritatis huius profe-
qua-

quamur lætitiã, quã eius cui ad aras supplex *Universi-
tatum Germaniæ antiquissima*, novã pietate veteri debito ; Sa-
cramento novo, affectu veteri se consecravit. Atq; utinam
tam facilè mihi esset de illius laudibus æquè facundè ac co-
piosè differere, quã facilè fuit exordiri à nomine, perfice-
rem sane hodiernã die, ut nemo non intelligeret, tantum ex
huius voti nuncupatione *Academiæ nostræ* accedere orna-
mentum, quantum priora sæcula tametsi excultissimis su-
perba ingenijs, summis aucta honoribus, amplissimis dota-
ta immunitatibus nescierunt. Sed avocat me à desiderio meo
argumenti amplitudo, & dignitas, ut cum nonnulla de *Vir-
gine immaculatè concepta* debeam, de Te *Augustissime Cæsar* hu-
ius solennitatis auctore pijsimo multa velim, de vobis *Academi-
ci Proceres* non pauca etiam possim dicere ; penitus igno-
ret oratio quo eluctetur ; quid securius taceat, quid felicius
eloquatur. Tene ego pulcherrima *sine omni labe Virgo* tace-
am ? abutar tempore nisi eam laudem cui totus hic dies im-
penditur. Tene omittam *pijsime Cæsar Auguste FERDI-
NANDE* ? ingratus sim, nisi aliquid gloriæ quam hodie con-
sequitur Universitas in te derivem, cuius exemplo & præ-
sentiã hæc celebritas nobilitatur : Vosne *Academici Proce-
res* præteream ? nescium me profitebor officij, nisi ad eos
orationem traduxero sine quibus hæc dies tam læta non
esset. Magna hæc ut de singulis taceam, maior ut de iisdem
eloquar sollicitudo. An de *Virgine sine macula concepta* verba
faciam ? at elinguem me facit illa ipsa quæ divinum concep-
tit verbum. An de *Te Augustissime Cæsar* ? at qui Te coram
laudat, is nescit gloriosius Tibi videri laudis meritum, quam
præconium. An de vobis *Proceres Academici* ? at soli hanc vo-
bis laudem non arrogabitis, qui non vovistis sine exemplo.
Temperabo igitur dictionem meam damno quidem volun-
tatis, sed officij compendio ; ut licet plura tacere cogar, quã
possim eloqui, de singulis tamen aliquid dicere voluisse vi-

Dom. Pars II.

H h h

dear,

dear, cùm dixerò de Augusti Cæsaris pietate. In illo siquidem hodierna potissimum exultabit oratio, à quo tantæ in populo utilitatis, in magnatibus imitationis, in posteris gloriæ, in nobis devotionis, in Deipara Patrocini jacta sunt fundamenta. Nihil, nihil *FERDINANDE Cæsar* vel ad majorum tuorum sequelam feliciter, vel in præsentium temporum emolumenta utilius, vel ad securæ posteritatis memoriam gloriosius agere potuisti, quàm ut Te tuamque *Serenissimam Domum*, subjectos populos, Provincias, Regna, Imperium Romanum tutelæ Virginæ, tam raro pietatis genere, tam inusitato ritu consecrasses. Velim *Academici* meminisse vos luctuosi illius temporis, quo impunè per universam prius Germaniam, quæ multarum fuit hæcenus *Tragœdiarum* theatrum Balthicus grassatus furor, impotenti deinde fastu minabatur Austriæ vastitatem. Quæ tum hominum consternatio, quæ ordinum confusio, quæ rerum perturbatio fuerit; quanti insultantium hostium turbines hanc ipsam urbem velut navem concussam & jam inclinantem everfuri timerentur; cum in communi propè desperatione perire cum omnibus, singulis videretur solatium, malo in cogitatione vestra relinquere, quàm in oratione mea ponere. Illud æquiore prudentiæ vestræ trutina examine, & quantum hæc urbs nobilissima, subjecti populi, socij nominis Austriaci, boni omnes *Cæsari* debeant reputate. Omnium petebantur Cervices ut unus caderet *FERDINANDUS*, unus stetit in excubijs *FERDINANDUS* ut omnes servaremur. Pugnat miles *Cæsari*, *Cæsar* sibi, & militi imò stabat in acie *Cæsareus* exercitus, solus *Cæsar* præliabatur. Quâ vi? quâ manu? quo armorum genere? *Austriacâ Pietate*. Ad eius pietatis ignem recocta militis arma, feliciter induruerunt, ut impendentes cervicibus nostris prædonum gladios haberent. Nimirum virtus cum sanguine descendit in nepotes & in heroicorum filiorum sanguinem divina parentum

tum

tum integritas derivatur ; Hoc à RUDOLPHIS à CAROLIS, à FERDINANDIS didicerat FERDINANDUS. Videor ego mihi etiamnum videre sedentem ad majorum imagines, & ex illorum fortuna suam sibi effingentem, hæc secum divinâ illâ mente recogitare. Natus es FERDINANDE eo loco, quem isti tuæ ac posterorum ornarunt felicitati, dederunt illi periculis & laboribus, quod tu servares *pietate*. Habet ars regendi hanc potissimum gloriam à majorum vestigijs non recedere. Pij suere majores tui, omnino iisdem virtutibus fulcitur imperium quibus comparatur. Tu Rudolphe sanguinis nostri Cæsarum purpurâ exornati auctor DEUM sub velo panis latentem veneratus. *Tuis* fatis mea ego video respondere. In symbolo crucem (qua Tu pro sceptro usus es) præfero, ut regam *pietate*. Tu FERDINANDE I. extensum in Aquila Cæsarea velut in Cruce DEUM hominem imperij auspiciem habuisti : Ego in bilance Justitiæ. Tu FERDINANDE II. genitor felicissime, in extremis laborantis imperij malis ad pietatis asyllum ad MARIAM Generalissimam Tuam confugiebas. Docuisti, didici, nihil piget exercere quod didici. Tu LEOPOLDE patruæ eadem arte & duxisti exercitus, & erexisti trophæa ; tibi *Pietas ad omnia utilis*. Amplector meorum exempla. Age Ferdinande avitæ virtuti servias oportet, & *Pietatis* incremento : deflectis à majoribus nisi premas vestigia ; imò nisi prævertas : DEUM, animum, majores, nomen sequere : *FERDINANDUM Te pium & sentiat homines & salutent. Meministi Augustum parentem Deiparæ Virgini sine macula Conceptæ devotissimum. Octavam Decembris diem solenni sacrorum usu celebrem per subjectas Provincias habuisse. Filius es si promotes, Pius es si auges Magnæ Virginis venerationem. Tuo hic opus exemplo. Occultis vinculis Principes subditorum animas ad imitationem sui rapiunt, & eos rectè facere docent, jubentque faciendo. Cæsa-*

rum vita censura est, actiones præcepta, exempla imperia. Hæc & similia cum secum meditatur Augustus; Num nobis observatur ob oculos animosque architectus, qui ruinam minitanti Basilicæ, suppositurus columnam, nobiles orbe toto regias explorat, ut constantem unam & absolutam perfectionem ex aliorum fulcrorum quasi adumbratione constituat? verbosa tantum est pietas, quæ nihil agit, *Austriaca* nunquam otatur, vera non est quæ non crescit; *Ferdinanda*, ut palma inter adversa sublimes in Cælum palmas exporrigit. Adeste animis vos quoque qui abestis corporibus, & Augustum palam inspectante populo; ad aras operante Pontificè, humi prostratum intueamini; cum DEO cum Deiparente fœdera sancientem audite: *Omnipotens sempiterna DEUS per quem Reges regnant, in cuius manu sunt omnium potestates, & omnium jura Regnorum*: hoc sapienter. *Ego Ferdinandus coram divina Tua Majestate humiliter prostratus*: hoc piè: *meo meorumque successorum & inclytæ huius Provinciae Austriæ nomine*: hoc amanter: *Immaculatam filij tui Matrem semper Virginem Mariam hodie in peculiarem Dominam & Patronam huius Archiducatus invoco & assumo*: hoc sanctè: *insuper voveo ac promitto eiusdem Immaculatæ Conceptionis festum, quod cadit in diem 8. Decembris, solenniter etiam quoad forum in hac Provincia quotannis prævio more Ecclesiæ consueto jejunio in eiusdem pervigilio celebrandum*. Hoc constanter. Quid tum postea? solus vovet, ne solus voveat. Vovet Cæsar, exemplum est, imperium est: sequantur Doctorum Lycea, imò obsequantur. Quid est Auditores? quæ vos repentina oppressit admiratio? Nescitis *Austriacos* ita pios esse ut in subditos etiam suam transfundant pietatem? Nolunt fortunam tenere præ alijs *Austriaci*, nisi & bonitatem; nec bonitatem nisi derivent in alios. Hæc magnorum est gloria, quòd non tam sibi, quàm subditis se natos putent. Affine quidam habent lux & exempla Principis, ut illa tamen
quieta

quieta ingenio & placida ignem nihilominus parit, sic debet ista in subditorum animis imitationem. Belle, bene factum! video vos hodie *Proceres Academici* virtutis Cæsareæ imitatores, omnium vestrum animi ex æquo & obsequium Principis, & pro virginæ Matris honore *pietatem* spirant *Austriacam*. Extant in vultu novi faces incendij, & in serenis frontibus animorum iudicia præleguntur. Austriaci estis, pone sequimini *Austriacum*, pone *Cæsarem FERDINANDUM. Mariani estis*, novo hodie magnæ Virgini devoti Sacramento. Fortunati etiam olim in posteris, qui vobis acceptam referent *Marianam* hanc *pietatem*. A vobis novellæ propagines attrehent pietatis succum, quem olim transfundant in alios, & sancitum hodie cum Deipara fœdus in secururam perennare facient posteritatem. Hoc solo fortè censetis vos infelices quòd tam raræ pietatis genus posteris transmittere non potueritis, sine exemplo. Præivit *Cæsar*: nobilius pij estis, gloriosius fœderati. Pulcherrimum vinculum quo etiam ligantur Cæsares. Honestissima est sequela magnorum. Non dicam, ne solem facibus videar adjuvare, quâ sollicitudine, suaserit hanc sui sequelam, qua animi voluptate persuaferit *Piissimus Cæsar Universitati*. Legimus, audivimus, mirati sumus, & quis non in eas erupit voces. O nihil degenerem à majorum virtute sanguinem! O nobilissimæ radicis vegetam stirpem! O majorem propè fonte suo fluvium! ô filium! O nepotem! patre, avis, abavis optimis meliorem! Jam verò ad tam præclari commemorationem facinoris quis futurus sit posterorum sensus, planè nescio; si tamen ex vestro, si ex meo conjecturam facere vultis, eâ interius perfundendos arbitror voluptate, quæ potest esse maxima. Sic enim ego mihi persuadeo, ut nihil ad præsentium virtutum, quas in Augusto miramur Commendationem illustrius, ita nihil ad spem futuræ felicitatis certius, nihil ad fructum gloriæ nepotibus, per ma-

nus transmittendæ præclarius dici aut excogitari potuisse. Quid enim? an leve esse censebitis *Antiquissimam in Germania universitatem*, viris omni scientiarum genere ornatis-
 simis illustrem, nobilissimâ juventute florentem, concordi sensu, uno affectu, uno ore sententiam illam amplecti & profiteri, quæ Doctorum adhuc litigijs exposita, quamvis eam sacrorum Antistitum, summorum Pontificum decreta usque adeò probaverint, ut contrariam omnibus & singulis cuiusvis ordinis & conditionis regularibus ac secularibus sub pœnis & censuris Ecclesiasticis facto ipso incurrendis, seu publicè seu privatim propugnare, donec aliter à sede Apostolica statuatur, inhibuerint? atque utinam majoribus nostris illa iam olim cœpta *Deiparæ* veneratio altius sedisset in pectore, ac nullis temporum injurijs obliterassent, quod pijsimè sanxerant cum de festis cœteris, tum de festo *Conceptionis Mariæ* Academico more celebrando; audacius hanc nobis gloriam præ multis universitatibus præcerperemus. Nunc quia difficilius nobis est restituere diu desolata, quàm novis jactis fundamentis erigere, memoriam saltem præteritorum in præsentis partem lætitiæ admittamus. Do verba è statutis Facultatis Theologicæ ut avida antiquitatis posteritas meminerit se majorum vestigia premere, cum in honores jurat *Marianos*: *In omni festivitate Virginis gloriosæ Missa fiat solennis cum offertorio præsentis Rectoris cum tota universitate. Prima fiat in festo Purificationis in Ecclesia S. Stephani. Secunda in Annuntiatione apud PP. Prædicatores. Tertia in Assumptione apud FF. Ordinis B. V. de monte Carmelo. In Nativitate, in monasterio Scotorum. In Conceptione in Capella B. V. in littore.* Hæc majorum nostrorum commaterno ut ita dicam lacte hausta in *Deiparam* Pietas, quòd in oblivionem traducta sit, imputat temporibus, quæ summa imò pro suo jure miscent, & optimis insidantur legibus; quod velut rediviva hodie rursus ad Acade-
 mi-

amicos aliquâ saltem sui parte revocata sit, vobis post *Augustissimum Cæsarem* debet *Proceres Academici*, vester in *Virginem immaculatam* affectus, in pijssimum Cæsarem obsequium, in commune universitatis emolumentum sollicitudo nullis retroactis quidquam concessura ætatibus, quæ optimam legem quibuscunque antiquatam injurijs hodie vel prudenter restituit, vel denuò sancitam, & novis auctam officijs feliciter stabilivit. Credo enim ego iam olim pari passu majores nostros in hanc abiisse sententiam quæ virginæ Matris Conceptionem ab omni labe immunem pronuntiat, nisi velimus *universitati* nostræ injuriam illam palmarem infligere, quod optimis moribus ab optima matre Parisiensi videlicet universitate informata, leges ab illa acceperit & consuetudines, sed violârit; filiam se professâ sit, sed degenerârit. De illa sanè constat *Immaculatam Virginis Conceptionem* omni ope ac vi propugnandam jurato iam olim suscepisse. Quod Salmanticensis, Toletana, Complutensis, Cæsar Augustana, Ilerdensis, Terraconensis, Barcinonensis, Hispalensis Valentina, cæteræque Hispanæ Universitates dudum ante nos speciali decreto statuerint Parisinæ exemplo *Ang. Barb. Remiss. Conc. Trid. sess. 5.* ut nulli ad Doctoratûs gradum aditus pateat, qui prius juramento non promiserit, nunquam se *Immaculatam Conceptionem* oppugnaturum, minus ad nos pertineat per me licet (tametsi pertinere censendum ut probet in Matre filia quod sequuntur alienæ) illud fortasse vulnus aliquod afferre potest, quod nobis hanc gloriam præcerpserint Germaniæ Universitates *Sur. Anno 1501.* Colonenses & Moguntina quarum nostra antesignana est, utpote in Germania prima, nisi expectandum fuisset illud tempus quo summa in terris terrenæ dignitatis Majestas exemplo hætenus inaudito *pietate Austriacâ FERDINANDUS III.* præferret facem & sponte devotam Immaculatæ Virgini Academiam novis ignibus animaret. Facem dixi,

columnam dicere debui, quæ me dudum ad sese vocat nisi velitis illam Hebræi populi ductricem columnam divino illustrem igne intelligere, quæ pulcherrimi post hominum memoriam facinoris æternaturam famam è tenebris oblivionis vindicet, & ipsis quoq; à fidei luce alienis vespertilionibus eloquentem anni sui epigraphen, vel in nocte enunciet.

StatVaM hanC eX Voto porIt

FERDINANDVs tertIVs AVGVstVs

Non adijciam fonti aquam, soli lumen: hi radij à majestate funduntur Cæsaris, hi latices perenni scaturiunt origine. Habebit quod legat sera posteritas, quod laudet, quod imitetur, & quæri tamen poterit merito de fama, quod cœtera omnia in immensum amplificet, hoc facinus nescierit pro merito commendare. Feliciter Germane Hercules FERDINANDE columnam *Tuis* laboribus potuisti. *Non plus ultra*: quidquid restat post Calpen & Abilam si sunt Garamantæ occupet hostilis potestas: *Tibi* quieto esse liceat, columnam ponis in feras etiam nepotum ætates perennaturam. Hæc præpotentis fideris more, quid mirum? *pulchram ut Lunam* illi MARIAM imposuisti, residuos rebellionis vapores dissipabit, ut traducta ad pacis artes ingenia, artium suavitatem degustent. Hæc erraticum Imperialium Planetarum cursum firmabit, nec audebit amplius Austriaco Soli ullus Mars se opponere. Hæc in animos Principum potentissimis operabitur influentijs, ut inita tecum fœdera religiose deinceps velint colere, & mutuam augere felicitatem. Hæc suo colosso imminens Luna olim Othomannicam illam ecliphabit Lunam, eamq; ad menstruam nunquam reparandam adiget paupertatem. Ad exitum aspirat oratio, parebo & Legi à Vobis præscriptæ, & tempori. Plura propè dixi quam potui, pauciora quam debui ut justissima causa sit, & mihi nunc tacendi, & alijs sæpè dicendi. Principio finis respondeat, utramq;

utramque mihi paginam faciat *sine macula concepta* *MARIA*,
 quæ Alpha illum & Omega divinum Principium & finem,
 conceptu Martiali, finem belli, pacis principium Virgineo
 in utero comprehendit. Felices nos Academici, qui hodie
 tam pio initiamur Sacramento. Mariani huius fæderis
 aufpex FERDINANDVS est *Ter Augustus*: Symbolum Vir-
 go est pede protriti serpentis triumphatrix, Divinat FER-
 DINANDUS; scientiarum amator est, suam vult crescere
 Academiam. Horoscopus vobis credite in Columna
Virgini immaculatæ posita designatum. Vetus deliræ Mathe-
 feos, apud Rabbinos circumfertur Oraculum: *Si luna Iovi*
coniuncta super caput serpentis collocetur, interimque scientiam à
DEO petas impetrabis. Fabula hæc illis sit, nobis transeat in
 veritatem. Deinceps scientias nostras debemus *Lunæ Iovi*
coniunctæ super caput serpentis collocatæ, Virgini nempe quæ
pulchra ut Luna, quæ caput, id est, peccati originem glorioso
 pede calcavit, de qua Tesiphon Divi Jacobi maioris discipu-
 lus. *Illa Virgo, illa MARIA, illa Sancta præservata fuit à*
peccato originali in primo instanti suæ Conceptionis, & libera ab
omni culpa & qui ita non senserit non consequetur: Invitus taceo:
 & idem alibi *Nequaquam Angelus Virgini diceret, Ave gratia*
plena, si in originali fuisset concepta. Nihil addo. Immeritò
 est Viennensis Academicus qui non dicit *MARIÆ Ave*
gratia plena. Tota pulchra es & macula non est in te
ô MARIA. Dixi.

Dom. Pars. II.

Iii

DIES